

СПІЛЬНИМИ ЗУСИЛЛЯМИ

АСОЦІАЦІЯ МІСТ УКРАЇНИ

ВСЕУКРАЇНСЬКА АСОЦІАЦІЯ
ОРГАНІВ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ

вул. Січових Стрільців, 73, 11 поверх, м. Київ, Україна, 04053

+38 044 486 28 78 +38 067 103 58 88

info@auc.org.ua amu.inform@gmail.com t.me/auc_ua auc.org.ua

Міністерство освіти і науки України

Про надання роз'яснення

За підсумками Діалогового заходу, участь у якому взяли понад 700 представників територіальних громад, представники Міністерства освіти і науки України, Міністерства економіки, довілля та сільського господарства України, Державної аудиторської служби України та Державної казначейської служби України, Асоціація міст України просить надати роз'яснення щодо нагальних питань та ризиків, пов'язаних із набранням чинності Постанови Кабінету Міністрів України «Про внесення змін до пункту 4 Порядку та умов надання субвенції з державного бюджету місцевим бюджетам на забезпечення харчування учнів закладів загальної середньої освіти» від 25.03.2026 № 400 (далі – постанова № 400), якою змінено механізм використання субвенції на забезпечення харчуванням учнів.

Через те, що громади та Асоціація міст України були поза процесом підготовки цих змін, перед муніципалітетами стоїть ряд критичних проблем, які свідчать про об'єктивну неможливість практичного застосування вже діючої постанови в умовах поточного навчального року.

Найбільш гострою проблемою є рекомендація Міністерства освіти та науки України щодо врегулювання умов оплати в межах чинних договорів шляхом укладання додаткових угод. Відповідно до ч. 1 ст. 638, а також ст. 901 та 903 Цивільного кодексу України, умови оплати є істотними умовами договору про надання послуг. Спеціальне законодавство у сфері публічних закупівель (пункт 19 Особливостей здійснення публічних закупівель товарів, робіт і послуг для замовників, передбачених Законом України “Про публічні закупівлі”, на період дії правового режиму воєнного стану в Україні та протягом 90 днів з дня його припинення або скасування, затверджених постановою Кабінету Міністрів України від 12.10.2022 № 1178) містить вичерпний перелік підстав для зміни істотних умов. Зміна механізму фінансування субвенції не підпадає під ці підстави.

Зазначені обставини зумовлюють виникнення правової колізії, за якої виконання замовниками вимог постанови є неможливим без порушення чинного законодавства. Дострокове розірвання чинних договорів в односторонньому порядку формує високі ризики ініціювання претензійно-позовної роботи з боку

UB
Асоціація міст України
№5-311/26 від 22.04.2026
КЕП: Слобожан О. В. 22.04.2026 10:59
382367105294AF9704000000AЕBA2D01A5A9DE02

контрагентів. Водночас укладання додаткових угод за відсутності належних правових підстав створює передумови для притягнення посадових осіб до адміністративної та кримінальної відповідальності.

Також слід зазначити, що традиційна модель закупівель послуг аутсорсингу чи кейтерингу передбачає розробку та затвердження меню безпосередньо постачальником.

Відповідно до Методичних рекомендацій щодо особливостей здійснення закупівель у сфері організації харчування в закладах загальної середньої освіти, під час формування технічної специфікації замовникам слід керуватися нормативно-правовими актами, що регулюють норми та порядок організації харчування учнів. Водночас Порядок організації харчування у закладах освіти та дитячих закладах оздоровлення та відпочинку, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 24.03.2021 № 305, визначає аутсорсинг та кейтеринг як єдину комплексну послугу і не містить положень чи механізмів щодо розмежування або виокремлення вартості її окремих складових. Примірні тендерні документації, оприлюднені на офіційному ресурсі Міністерства економіки України, не передбачають поділу такої послуги на елементи та не містять вимог щодо надання деталізованої калькуляції її вартості.

Імперативна вимога щодо спрямування коштів субвенції виключно на оплату продуктів харчування зумовлює необхідність самостійного розрахунку замовником вартості такої складової для коректного формування очікуваної вартості предмета закупівлі в електронній системі Prozorro. Це у свою чергу вимагає точного визначення маси (грамажу) кожного інгредієнта (м'яса, овочів тощо) шляхом розроблення та опрацювання технологічних карток страв відповідно до затвердженого меню.

Здійснення таких розрахунків є об'єктивно неможливим без залучення вузькопрофільних фахівців (технологів). Проте відповідні посади наразі відсутні у штатних розписах закладів освіти та органів місцевого самоврядування у зв'язку з переходом на модель закупівлі комплексних послуг з харчування та оптимізацією видатків на самостійне приготування страв. З огляду на зазначене, виконання вказаної вимоги є технічно нездійсненним на практиці.

Органи Державної казначейської служби України наразі не сформували єдиної позиції щодо порядку реєстрації фінансових зобов'язань та здійснення платежів за новими правилами. За попередніми роз'ясненнями, для здійснення оплати необхідно буде внесення повного переліку продуктів із меню безпосередньо до специфікації договору із фіксацією їх вартості. В умовах війни ціни на критичні продукти (овочі, молочна продукція, м'ясо) можуть коливатися на 30–50% протягом одного кварталу. Однак Закон дозволяє змінювати ціну за одиницю товару не більше ніж на 10%, і, згідно з практикою Верховного Суду, цей ліміт діє сукупно за весь час дії договору. Як тільки вартість продуктів перевищить поріг у 10%, замовник втрачає законне право коригувати договір.

Усі ці фактори вже сьогодні блокують використання субвенції громадами через неможливість її законної реалізації.

Зважаючи на викладене та з метою недопущення зриву процесу шкільного харчування, просимо:

1. Ініціювати термінове внесення змін до Постанови Кабінету Міністрів України «Про внесення змін до пункту 4 Порядку та умов надання субвенції з державного бюджету місцевим бюджетам на забезпечення харчування учнів закладів загальної середньої освіти» від 25.03.2026 № 400 в частині відтермінування набрання нею чинності до 1 вересня 2026 року, що дозволить громадам законно завершити діючі договори та забезпечити безперервне харчування учнів.

2. Розробити та затвердити індикативні показники вартості продуктів у загальній структурі вартості послуги (аутсорсингу/кейтерингу).

3. Надати чітку методику підтвердження та розмежування вартості продуктів і вартості супутніх послуг (логістика, прибуток, енергоносії) для уникнення порушень з боку замовників під час проведення нових закупівель.

Повідомляємо про готовність Асоціації міст України та представників територіальних громад долучитись до процесу напрацювання зазначеної методики.

З повагою

Виконавчий директор

Олександр СЛОБОЖАН

Михайло Гончар, (044) 486 30 82
m.honchar@auc.org.ua

